

Seat No. : _____

MG-203

May-2025

B.A., Sem.-II (Repeater)

EC-2-112 : Sociology

(Population and Society)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચનાઓ : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) જવાબવહીમાં પ્રશ્નપત્રમાં છાપ્યા મુજબનો પ્રશ્નનો કમ સ્પષ્ટપણે દર્શાવો.

1. સામાજિક વસ્તીશાસ્ત્ર એટલે શું ? તેનું અભ્યાસક્ષેત્ર ચર્ચો. 14

અથવા

1. વસ્તીશાસ્ત્રીય માહિતી મેળવવાના મુખ્ય સ્ત્રોતો જણાવી, કોઈપણ બે સ્ત્રોતોની ચર્ચા કરો. 14

2. જન્મદરનો ખ્યાલ સમજાવો. 14

અથવા

2. પ્રજનનશીલતાનો અર્થ આપી, ભારતમાં ઊંચી પ્રજનનશીલતાના કારણોની ચર્ચા કરો. 14

3. વસ્તી અંગેનો માલ્થસનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 14

અથવા

3. વસ્તી-સંક્રાંતિનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 14

4. કુટુંબ નિયોજનનો અર્થ આપી, ભારતમાં કુટુંબ નિયોજનની જરૂરિયાત જણાવો. 14

અથવા

4. કુટુંબ કલ્યાણ કાર્યક્રમની સિદ્ધિઓ અને તેની મર્યાદાઓ વર્ણવો. 14

- (1) વસ્તીશાસ્ત્રની શરૂઆત _____ નામના અંગ્રેજ વિક્કાને કરી હતી.
 (A) રોબર્ટ માલ્થસ (B) જહોન ગ્રાઉન્ટ (C) કેનન
- (2) સમગ્ર ભારતમાં જન્મ-મરણની નોંધણી પદ્ધતિને _____ કહે છે.
 (A) સિવિલ રજીસ્ટ્રેશન
 (B) નિદર્શ નોંધણી પદ્ધતિ
 (C) સેન્સસ
- (3) વસ્તી _____ ઘટના છે.
 (A) સામાજિક (B) આર્થિક (C) જૈવિક
- (4) _____ એ સામાજિક વિજ્ઞાન છે.
 (A) રસાયણશાસ્ત્ર (B) વનસ્પતિશાસ્ત્ર (C) વસ્તીશાસ્ત્ર
- (5) ભારતમાં વસ્તી ગણતરી કેટલા વર્ષે થાય છે ?
 (A) દર 3 વર્ષે (B) દર 5 વર્ષે (C) દર 10 વર્ષે
- (6) ભારતમાં _____ રાજ્યમાં 1000 પુરૂષોની સરખામણીએ સ્ત્રીઓનું પ્રમાણ 1040 છે.
 (A) કર્ણાટક (B) કેરળ (C) રાજસ્થાન
- (7) 2011ની વસ્તી ગણતરી પ્રમાણે ભારતમાં સ્ત્રીઓનું પ્રમાણ _____ છે.
 (A) 910 (B) 940 (C) 970
- (8) મૃત્યુદર પ્રત્યેક _____ ની વસ્તી દીઠ ગણવામાં આવે છે.
 (A) 500 (B) 1000 (C) 2000
- (9) _____ એ વસ્તી સંક્રાંતિનો સિદ્ધાંત રજૂ કર્યો છે.
 (A) કોલ અને હુવર (B) રોબિન્સ (C) એડવીન કેનન
- (10) _____ એ ઈષ્ટ વસ્તીનો સિદ્ધાંત રજૂ કર્યો છે.
 (A) માલ્થસ (B) કોલ અને હુવર (C) એડવીન કેનન
- (11) વિશ્વની કુલ ભૂમિ વિસ્તારનો _____ % ભાગ ભારતમાં છે.
 (A) 2.12 (B) 2.42 (C) 2.82
- (12) ભારતમાં કુટુંબ નિયોજન કાર્યક્રમ _____ થી અમલમાં છે.
 (A) 1951 (B) 1956 (C) 1961

Seat No. : _____

MG-203

May-2025

B.A., Sem.-II (Repeater)

**EC-2-112 : Sociology
(Population and Society)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) All questions are compulsory.
(2) Write in the answer book clearly the same question number as printed in the question paper.

1. What is Social Demography ? Discuss its study field. **14**

OR

1. Discuss major sources of data for Human Population. State any two sources. **14**

2. Explain the concept of Birth rate. **14**

OR

2. Discuss the causes of high fertility in India giving the meaning of fertility. **14**

3. Explain the Malthus theory of Population. **14**

OR

3. Explain the theory of Population transition. **14**

4. Give the meaning of Family Planning and describe the need of Family Planning in India. **14**

OR

4. Describe achievements of Family Welfare Programme and its limitations. **14**

5. Choose the correct option and write the answer : (Any seven)

14

- (1) British Scientist _____ started Demography.
(A) Robert Malthus (B) John Graunt (C) Canon
 - (2) In all India, Birth and Death Registration system is called _____.
(A) Civil Registration
(B) Sample Registration System
(C) Census
 - (3) Population is a/an _____ phenomenon.
(A) Social (B) Economic (C) Biological
 - (4) _____ is a Social Science.
(A) Chemistry (B) Botany (C) Demography
 - (5) At what interval the Census is done in India ?
(A) Every 3 years (B) Every 5 years (C) Every 10 years
 - (6) In the state of _____ of India, there are 1040 female in comparison to 1000 male population.
(A) Karnataka (B) Kerala (C) Rajasthan
 - (7) Women Ratio in India according to Census 2011 is _____.
(A) 910 (B) 940 (C) 970
 - (8) Death rate is considered as per _____ Population.
(A) 500 (B) 1000 (C) 2000
 - (9) _____ presented the theory of Demographic Transition.
(A) Kol and Huwer (B) Robbins (C) Edwin Canon
 - (10) _____ presented the theory of Optimum Population.
(A) Malthus (B) Kol and Huwer (C) Edwin Canon
 - (11) Out of total land areas of the world, _____ % is occupied by India.
(A) 2.12 (B) 2.42 (C) 2.82
 - (12) Family Planning Programme in India is enacted since _____.
(A) 1951 (B) 1956 (C) 1961
-